

است که به اقتصاد ایران کمک خواهد کرد.

در مقابل با مرور این آمارها می‌توان به نقاط ضعفی که باید به آنها توجه کرد، اشاره نمود. اولاً، افغانستان که همواره جزو ۵ مقصد صادراتی اول ایران بوده و به‌عنوان مثال در همین شش ماهه ۱۴۰۰ هدف بیش از ۵ درصد از کالاهای صادراتی ایران بوده در سال جاری از پنج مقصد ابتدایی ایران خارج شده و تنها ۱/۵ درصد از مجموع کالاهای صادراتی را به خود اختصاص داده است. این کشور که دارای مرزهای زمینی گسترده با ایران بوده و مزیت همسایگی آن می‌تواند هزینه حمل‌ونقل و تجارت را به‌صورت مضاعفی کاهش دهد، در یک سال اخیر دچار تحولات داخلی بوده که این تحولات بر روابط آن با ایران نیز تأثیر گذاشته است.

هند و روسیه جای آلمان و سوئیس را گرفتند

بررسی مبدأ کالاهای وارداتی ایران طی بازه زمانی مورد بحث (نیمه نخست سال ۱۴۰۱) نشان می‌دهد که ۷۷ درصد از کل واردات کشور از پنج مبدأ اصلی؛ به ترتیب امارات متحده عربی با ۲۹/۶ درصد، چین با ۲۷/۹ درصد، ترکیه با ۱۱/۱ درصد، هند با ۵/۷ درصد و روسیه با ۰/۸ درصد سهم از کل ارزش واردات، صورت گرفته است.

جالب است که ترکیب کشورهای بیشتری که بیشترین واردات به ایران را داشته‌اند نیز تغییرات اساسی داشته به طوری که آلمان و سوئیس که در سال گذشته سهم ۷ درصدی از مجموع کالاهای وارداتی به ایران را داشته، در سال جاری جای خود را به هند و روسیه داده و سهم آن به کمتر از ۲ درصد رسیده است.

این مهم به این دلیل است که عمده واردات از کشورهای همسایه صورت گرفته و به همین دلیل سهم کشورهای اروپایی تنزل پیدا کرده است. در مدت مشابه سال گذشته ۷۰

گمرک ایران، در ۶ ماه ابتدایی سال جاری میزان واردات کشور ۲۶ میلیارد دلار و میزان صادرات نیز حدود ۲۴ میلیارد و ۳۵۶ میلیون دلار بوده است، به‌عبارتی دیگر، تراز تجاری کشور به میزان یک میلیارد و ۹۹۱ میلیون دلار به‌نفع واردات است. با این حساب وزن صادرات در کل دو فصل ابتدایی امسال، ۵۱ میلیون تن بوده است. این عدد در قیاس با بازه مشابه سال گذشته افت ۱۳ درصدی را مخابره می‌کند. اما جالب اینجاست که میزان ارزآوری این حجم صادرات، نسبت به سال گذشته ۱۱ درصد افزایش داشته است.

بر این اساس، ارزش واحد هر تن کالاهای صادراتی ایران در ۶ ماه ابتدایی امسال، معادل ۴۷۰ دلار بوده که این عدد نسبت به بازه مشابه سال قبل، ۳۰ درصد رشد کرده است. همچنین بررسی ارزش کالاهای صادراتی در مقایسه با سال‌های گذشته نیز آمار مثبتی را نشان می‌دهد، بر این اساس که ارزش هر تن کالای صادراتی در سال ۱۴۰۱ در مقایسه با سال ۱۳۹۸ بیش از ۶۰ درصد رشد داشته و از ۲۹۴ دلار به ازای هر تن کالا به ۴۷۰ دلار رسیده است. البته در مقابل ارزش هر تن کالای وارداتی در ۶ ماه ابتدایی امسال، برابر با ۱۶۱۱ دلار گزارش شده است؛ یعنی ارزش هر تن کالای صادراتی ایران کمتر از یک‌سوم هر تن کالای وارداتی است. کارشناسان معتقدند این اختلاف، به معنای آن است که صادرات و واردات کالاهای کشور از لحاظ ارزش‌افزوده بشدت نامتقارن هستند و کشور ما عمدتاً صادرکننده کالاهای خام یا کالاهای با یک پله ارزش‌افزوده است اما در مقابل محصولات وارداتی ارزش‌افزوده بسیار بالا داشته و عمدتاً نهایی هستند. بنابراین هرچند در صادرات با افزایش ارزش کالاهای روبرو بوده‌ایم اما در واردات همچنان وزن کالاهای با ارزش وارداتی سنگینی می‌کند که باید مد نظر قرار گیرد.

بررسی مبدأ کالاهای وارداتی ایران طی بازه زمانی مورد بحث (نیمه نخست سال ۱۴۰۱) نشان می‌دهد که ۷۷ درصد از کل واردات کشور از پنج مبدأ اصلی؛ به ترتیب امارات متحده عربی با ۲۹/۶ درصد، چین با ۲۷/۹ درصد، ترکیه با ۱۱/۱ درصد، هند با ۵/۷ درصد و روسیه با ۰/۸ درصد سهم از کل ارزش واردات، صورت گرفته است

درصد کالاهای وارداتی ایران از پنج کشور؛ چین، امارات، ترکیه، آلمان و سوئیس انجام شده بود و آمارهای سال‌جاری نشان می‌دهد که در واردات برعکس صادرات با عدم تنوع بازارها روبرو بوده‌ایم که در شرایط تحریمی و شکننده تجارت برای ایران، نکته مثبتی به نظر نمی‌آید.

کالاهای صادراتی ۶۰ درصد گران‌تر شده
براساس آخرین داده‌های